

Xây dựng và phát triển văn hóa đại học thời đại mới

ThS. HOU SHANH HONG

Trường Đại học Kỹ thuật Nghề nghiệp Nam Ninh; Email: 314472150@qq.com

Tóm tắt: Văn hóa đại học là bộ phận cấu thành quan trọng của văn hóa xã hội chủ nghĩa, đóng vai trò to lớn trong việc kiên định tự tin văn hóa, dẫn dắt tiến bộ văn minh xã hội và thực hiện mục tiêu lấy đức trồng người ở Trung Quốc. Xây dựng và phát triển văn hóa trong trường đại học thời đại mới đứng trước tình hình và nhiệm vụ mới, đòi hỏi phải kiên trì lấy tư tưởng văn hóa của Tập Cận Bình làm kim chỉ nam, tập trung vào sứ mệnh văn hóa mới, xuất phát từ điểm mạnh phát triển của bản thân đại học, nỗ lực thúc đẩy giáo dục thông qua văn hóa, tăng cường nghiên cứu văn hóa, xây dựng văn hóa đại học đặc sắc, triển khai các dịch vụ văn hóa xã hội, thúc đẩy giao lưu truyền bá văn hóa quốc tế, góp phần mới vào việc xây dựng đất nước văn hóa hùng mạnh thời đại mới.

Từ khóa: văn hóa đại học; xây dựng văn hoá; thời đại mới.

Đại học là tổ chức văn hóa xã hội đào tạo nhân tài. Trong bối cảnh và yêu cầu mới của thời đại, việc đại học phát huy lợi thế của mình, tích hợp xây dựng văn hóa vào quá trình giáo dục đạo đức và quản lý nhà trường, thực sự gánh vác sứ mệnh văn hóa mới, cung cấp nền tảng văn hóa cho xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc thời đại mới, là một vấn đề trọng đại cần suy ngẫm.

1. Ý nghĩa của xây dựng văn hóa đại học

Với sự mở rộng chức năng, đại học hiện đại ngày càng đóng vai trò quan trọng trong phát triển văn hóa xã hội:

- Phát triển văn hóa học thuật, thúc đẩy đổi mới công nghệ trình độ cao, tăng cường lực lượng khoa học công nghệ chiến lược quốc gia.

- Khoa học xã hội và nhân văn góp phần kế thừa văn minh và đổi mới lý luận, hỗ trợ phát triển chủ nghĩa Mác Trung Quốc hóa và hiện đại hóa.

- Truyền bá giá trị văn hóa chủ đạo, thông qua sáng tác nghệ thuật, thực tiễn văn hóa, dịch vụ văn hóa và xây dựng văn minh, dẫn dắt xu hướng văn minh xã hội.

Giáo dục thông qua văn hóa là phương thức then chốt để thực hiện mục tiêu "lấy đức trồng người" đồng thời là nội dung trọng yếu của xây dựng văn hóa đại học.

2. Định hướng xây dựng và phát triển văn hóa đại học thời đại mới

Thứ nhất, tư tưởng văn hóa của Chủ tịch Tập Cận Bình cung cấp định hướng lý luận. Tư tưởng văn hóa của Chủ tịch Tập Cận Bình là kim chỉ nam cho xây dựng văn hóa đại học thời đại mới, tổng kết lý luận từ kinh nghiệm lãnh đạo văn hóa của Đảng, đưa ra giải pháp cho các vấn đề then chốt về văn hóa xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc.

Thứ hai, sứ mệnh văn hóa mới đặt ra yêu cầu mới. Bối

cảnh toàn cầu thay đổi sâu sắc, đấu tranh tư tưởng phức tạp, và nhu cầu văn hóa tinh thần của nhân dân ngày càng cao đòi hỏi đại học:

- Kiên trì sứ mệnh đào tạo nhân tài cho Đảng và đất nước.

- Xây dựng hệ thống đào tạo nhân tài trình độ cao.

Thứ ba, nhu cầu phát triển nội tại của đại học là động lực cốt lõi. Mỗi đại học có truyền thống và đặc điểm văn hóa riêng, hình thành qua lịch sử. Văn hóa đại học không ngừng thích ứng với thời đại và điều chỉnh mục tiêu, dẫn dắt giá trị và hành vi của giảng viên và sinh viên, tạo động lực sâu xa cho đổi mới phát triển.

3. Giải pháp xây dựng và phát triển văn hóa đại học thời đại mới

Trước yêu cầu sứ mệnh văn hóa mới của thời đại mới, đại học cần dựa trên lợi thế độc đáo của mình, thực hiện tư tưởng văn hóa của Tập Cận Bình, phát huy đầy đủ năm chức năng của đại học bao gồm đào tạo nhân tài, nghiên cứu khoa học, phục vụ xã hội, kế thừa đổi mới văn hóa, hợp tác giao lưu quốc tế, để đảm đương tốt hơn sứ mệnh văn hóa mới thời đại mới, thực sự đóng góp sức lực cho thúc đẩy phồn vinh văn hóa, xây dựng đất nước văn hóa hùng mạnh.

Một là, kiên trì và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng. Xây dựng và phát triển văn hóa trong trường đại học phải đặt lên hàng đầu sự lãnh đạo của Đảng và sự chỉ đạo của chủ nghĩa Mác.

Trường đại học cần triển khai hiệu quả các chính sách và chiến lược quan trọng về xây dựng văn hóa của Trung ương Đảng, đưa xây dựng văn hóa vào quy hoạch tổng thể phát triển nhà trường, tích hợp vào toàn bộ quá trình xây dựng văn hóa đại học, giáo dục và giảng dạy. Cần thành lập

tổ chức lãnh đạo văn hóa đại học, tăng cường lãnh đạo tổ chức, nghiên cứu và giám sát kiểm tra đối với xây dựng văn hóa đại học, không ngừng nâng cao chức năng chính trị và chức năng tổ chức của tổ chức cơ sở đảng trong các trường đại học, đảm bảo nhiệm vụ xây dựng văn hóa được thực hiện ở tất cả các cấp. Thông qua giảng dạy khóa học, đào tạo giáo dục, tuyên truyền giải thích lý luận và chế độ học tập lý luận thường xuyên, thúc đẩy tư tưởng xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc thời đại mới thấm sâu vào nhận thức, củng cố cơ sở tư tưởng chung cho sự đoàn kết và phấn đấu của toàn Đảng và nhân dân cả nước.

Trường đại học phải kiên trì địa vị chỉ đạo của chủ nghĩa Mác trong lĩnh vực tư tưởng, nghiêm túc thực hiện yêu cầu chế độ trách nhiệm công tác tư tưởng, hoàn thiện hệ thống thực hiện trách nhiệm công tác tư tưởng, hệ thống quản lý, hệ thống phòng chống rủi ro và hệ thống xây dựng đội ngũ, kiểm soát chặt chẽ việc quản lý giáo trình trên lớp, tuyên truyền tư tưởng văn hóa, mạng lưới, ngăn chặn nghiêm ngặt các tư tưởng và quan điểm sai trái lan truyền trong đại học.

Hai là, phát huy văn hóa xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, hoàn thiện hệ thống đào tạo nhân tài.

Đào tạo nhân tài là chức năng hàng đầu của các trường đại học. Trường Đại học cần phát huy đầy đủ lợi thế giáo dục, truyền tải văn hóa tiên tiến xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, văn hóa cách mạng và văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa đến giảng viên và sinh viên trong quá trình hoàn thiện hệ thống giáo dục đào tạo. Giáo dục và hướng dẫn thế hệ trẻ xây dựng ý thức tự giác văn hóa và tự tin văn hóa cao độ.

Cần đẩy mạnh kế thừa văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa. Văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa là biểu tượng tinh thần độc đáo của dân tộc Trung Hoa. Trường Đại học cần mở các khóa học liên quan đến văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa, tích hợp văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa vào xây dựng môn học tư tưởng chính trị và giáo dục tư tưởng chính trị trong các môn học. Cần phát huy vai trò của các hoạt động câu lạc bộ, tích hợp đạo đức truyền thống Trung Hoa vào các hoạt động thực tiễn văn hóa. Ngoài ra, cần phát triển văn hóa tiên tiến xã hội chủ nghĩa, tích cực bồi dưỡng và thực hiện các giá trị cốt lõi của chủ nghĩa xã hội. Các giá trị cốt lõi của chủ nghĩa xã hội là tinh hoa của văn hóa tiên tiến xã hội chủ nghĩa, là thể hiện tập trung của tinh thần Trung Quốc đương đại, kết tinh khát vọng giá trị chung của toàn thể nhân dân^[1]. Trường Đại học cần kiên trì dùng các giá trị cốt lõi của chủ nghĩa xã hội để bồi dưỡng, hun đúc và giáo dục, không ngừng hoàn thiện hệ thống công tác tư tưởng chính trị, hướng dẫn sinh viên xây dựng thế giới quan, nhân sinh quan, giá trị quan đúng đắn. Đẩy mạnh

các hoạt động xây dựng khuôn viên trường văn minh, nâng cao trình độ xây dựng văn minh tinh thần, đào tạo nhiều người mới thời đại có phẩm chất văn minh tiên tiến.

Ba là, phát huy lợi thế của bản thân, tăng cường sức sống đối mới sáng tạo văn hóa.

Hệ thống chuyên ngành môn học trình độ cao và đội ngũ nhân tài trình độ cao là lợi thế độc đáo của xây dựng và phát triển văn hóa trong trường đại học. Do đó, đại học cần phát huy đầy đủ lợi thế về môn học và nhân tài, thông qua nghiên cứu giải thích lý luận phát triển xây dựng văn hóa, khai thác đầy đủ tinh thần nhân văn, giá trị quan, quy phạm đạo đức của việc xây dựng phát triển văn hóa thời đại mới, mang lại hình thức thể hiện mới cho văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa.

Thứ nhất, cần phát huy mạnh mẽ vai trò của các môn học khoa học xã hội và nhân văn trong xây dựng và phát triển văn hóa trường đại học. Là lực lượng quan trọng trong khoa học xã hội và nhân văn, đại học cần tích cực thúc đẩy phát triển khoa học xã hội và nhân văn, hướng đến sự phát triển của văn hóa xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc thời đại mới.

Thứ hai, cần phát huy tốt lợi thế của giáo dục, khoa học công nghệ và nhân tài, để thúc đẩy xây dựng và phát triển văn hóa trong trường đại học. Trường đại học cần đổi mới sâu sắc cơ chế thể chế, kích thích mạnh mẽ sức mạnh tổng hợp của giáo dục, khoa học công nghệ và nhân tài cùng tạo sức mạnh cho phát triển xây dựng văn hóa, thúc đẩy hoà hợp sâu giữa nghiên cứu, học tập, sản xuất và ứng dụng văn hóa đại học, lấy việc tạo ra lực lượng sản xuất mới làm cơ hội, thúc đẩy sự phát triển chất lượng cao của sự nghiệp văn hóa và công nghiệp văn hóa, tích cực khám phá lý luận và đổi mới thể chế cho xây dựng văn hóa hướng tới tương lai.

Bốn là, dựa vào thực tế nhà trường, thúc đẩy hoà hợp hữu cơ giữa xây dựng văn hóa đại học và phát triển văn hóa tiên tiến xã hội chủ nghĩa. Văn hóa đại học là bộ phận quan trọng của văn hóa xã hội, các đại học khác nhau do quá trình lịch sử, đặc điểm chuyên ngành và yêu cầu thời đại khác nhau, đã hình thành tinh thần giáo dục, bầu không khí học thuật, văn hóa khuôn viên trường mang đặc sắc riêng. Do đó, đại học phải kết hợp với thực tế của mình, đẩy mạnh hoà hợp hữu cơ giữa xây dựng văn hóa của chính mình và phát triển văn hóa tiên tiến xã hội chủ nghĩa. *Thứ nhất, cần nỗ lực bồi dưỡng tinh thần văn hóa đại học độc đáo của chính mình.* Trường đại học thực hiện sứ mệnh nhiệm vụ thông qua theo đuổi không ngừng tri thức chân lý và truyền bá sáng tạo văn hóa, thực hiện giá trị của chính mình, hình thành khí chất và phẩm chất độc lập cao thượng. Trên cơ sở kiên trì lý tưởng học thuật, dựa vào thực tế phát

triển của chính mình, kết hợp với đặc sắc giáo dục và quan niệm giáo dục của chính mình, hòa nhập với tinh thần thời đại và tinh thần dân tộc. Cần đúc kết hình thành tinh thần đại học độc đáo, nhận được sự chấp nhận giá trị của xã hội và giảng viên sinh viên, biến nó thành sức mạnh tinh thần cho phát triển văn hóa tiên tiến xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc thời đại mới. *Thứ hai*, cần thể hiện đầy đủ đặc sắc giáo dục rõ rệt của chính mình. Cần tăng cường phát triển môn học ưu thế đặc sắc, đẩy mạnh môn học xây dựng văn hóa, thúc đẩy phát triển lành mạnh giữa môn học văn hóa đại học và văn hóa tiên tiến xã hội chủ nghĩa. *Thứ ba*, cần hình thành môi trường văn hóa khuôn viên trường tốt đẹp của chính mình. Khuôn viên trường đại học vừa là môi trường học tập sinh hoạt chung của giáo viên và sinh viên, vừa là không gian quan trọng của xây dựng văn hóa xã hội. Đại học cần kết hợp lợi thế và truyền thống của chính mình, thông qua tu sửa, bảo vệ kiến trúc độc đáo, cảnh quan văn hóa độc đáo, hình thành biểu tượng tinh thần độc đáo, xây dựng môi trường khuôn viên trường đẹp, tạo ra bầu không khí văn hóa sôi nổi hướng lên, xây dựng văn hóa đại học đặc sắc dưới sự chỉ dẫn của văn hóa tiên tiến xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc.

Năm là, tập hợp tài nguyên văn hóa đại học, thúc đẩy phần vịnh văn hóa xã hội thông qua dịch vụ văn hóa xã hội.

Từ góc độ xây dựng và phát triển văn hóa, trường đại học với tư cách là nơi tập trung nhân tài văn hóa trình độ cao, nơi tập trung phân phối quan trọng của truyền bá văn hóa, tất yếu phải chủ động tích cực tham gia vào việc phát triển xây dựng văn hóa xã hội. *Thứ nhất*, cần tận dụng đầy đủ nguồn nhân lực của trường đại học. Cần coi trọng xây dựng viện nghiên cứu chuyên gia văn hóa, thông qua tiến hành điều tra nghiên cứu đề tài lớn về văn hóa, cung cấp dịch vụ tư vấn cho quy hoạch phát triển văn hóa và quyết sách của quốc gia và khu vực, thúc đẩy phát triển văn hóa chất lượng cao. *Thứ hai*, cần tích cực sử dụng chức năng truyền bá văn hóa của đại học. Thông qua tổ chức đội ngũ chuyên nghiệp tiến hành rộng rãi trong xã hội các hoạt động tuyên truyền lý luận văn hóa, tuyên truyền văn hóa, triển lãm biểu diễn văn hóa cũng như thực tiễn xã hội và hoạt động tình nguyện văn hóa, truyền bá rộng rãi lý luận đổi mới của Đảng, quan niệm văn hóa tiên tiến và các giá trị cốt lõi của chủ nghĩa xã hội đến xã hội, lan tỏa dần dần phát triển văn hóa khu vực. *Thứ ba*, cần thúc đẩy mở cửa chia sẻ tài nguyên văn hóa của trường đại học. Cần thúc đẩy mở cửa thư viện, phòng hòa nhạc, sân vận động và các địa điểm văn hóa khác của trường đại học, thúc đẩy chia sẻ tài nguyên, nâng cao tỷ lệ sử dụng tài nguyên, để công chúng xã hội có thể được hun đúc bởi văn hóa trường đại học, nâng cao

phẩm vị và phong cách văn hóa. *Thứ tư*, cần tăng cường đầu ra những thành quả, sản phẩm văn hóa từ trường đại học. Là cơ sở sản xuất tri thức trình độ cao, giảng viên sinh viên đại học nên chú trọng xuất bản các sản phẩm văn hóa chất lượng cao như sách học thuật, tạp chí, báo chí, tạo ra các tác phẩm nghệ thuật xuất sắc như kịch khuôn viên trường và hoạt động văn nghệ, thúc đẩy phát triển công nghiệp văn hóa xã hội.

Sáu là, tăng cường giao lưu hợp tác quốc tế, nâng cao ảnh hưởng văn hóa Trung Hoa trong quá trình thúc đẩy truyền bá văn hóa quốc tế.

□ Văn minh đa dạng vì giao lưu, phong phú vì học hỏi lẫn nhau, phát triển vì học hỏi lẫn nhau⁽¹⁾. Là trung tâm của đa dạng văn minh, giao lưu và học hỏi lẫn nhau văn hóa, trường đại học nên giữ vững tâm lòng cởi mở tiếp thu tinh hoa văn minh thế giới, thông qua tăng cường giao lưu hợp tác văn hóa quốc tế, hỗ trợ nâng cao sức mạnh mềm văn hóa quốc gia.

Thứ nhất, cần tích cực xây dựng nền tảng giao lưu hợp tác văn hóa Trung Quốc và nước ngoài. Trường đại học cần thúc đẩy giao lưu học thuật văn hóa quốc tế, thông qua tổ chức hội nghị học thuật quốc tế, hỗ trợ giáo viên và sinh viên tham gia giao lưu học thuật văn hóa quốc tế, xây dựng cầu nối giữa Trung Quốc và nước ngoài, giới thiệu với thế giới thành quả nghiên cứu học thuật Trung Quốc và sức hấp dẫn của văn hóa Trung Hoa, từ đó tuyên truyền và phát huy văn hóa Trung Hoa.

Thứ hai, cần tăng cường giáo dục văn hóa cho lưu học sinh tại Trung Quốc. Trường Đại học cần thông qua giáo dục lưu học sinh để đào tạo sứ giả trẻ thân thiện quốc tế nhiều hơn, hướng dẫn họ cảm nhận và trải nghiệm văn hóa Trung Hoa, giúp họ hiểu sâu hơn về văn hóa Trung Hoa chân thực, đa chiều, toàn diện, làm cho họ trở thành những người được hưởng lợi và truyền bá văn hóa Trung Hoa.

Thứ ba, cần thiết lập và hoàn thiện cơ chế giao lưu hợp tác văn hóa Trung Quốc và nước ngoài. Trường Đại học cần thông qua triển khai hợp tác giáo dục với nước ngoài, xây dựng phòng thí nghiệm chung, xây dựng Học viện Không Tử, không ngừng hoàn thiện cơ chế giao lưu hợp tác với nước ngoài, vừa hấp thu thành quả tích cực của văn minh nhân loại, vừa thúc đẩy văn hóa Trung Hoa vươn ra thế giới, trong thực tiễn phát huy giá trị chung của toàn nhân loại và thúc đẩy xây dựng cộng đồng chung nhân loại, tạo nên sự nghiệp văn hóa rực rỡ mới./

(1) Trương Tông Phong (2024), *Đề cao nhận thức văn hóa về giá trị cốt lõi của chủ nghĩa xã hội*, Báo Văn Hối.

(2) Tập Cận Bình (2020), *Tập Cận Bình bàn về trị quốc đại sự*, Nhà xuất bản Ngoại văn, T.3, tr: 468.